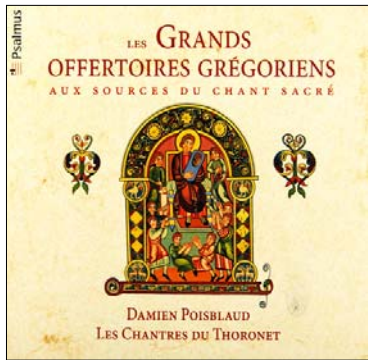

CD RELIGIEUS

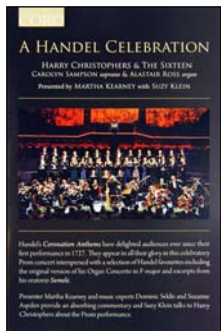
Gregoriaans
Les chantres du Thoronet

Als de oude muziek vandaag bijzondere belangstelling geniet van muzikanten en wetenschappers, dan zou ook de herbronning van het gregoriaans met zorg moeten gebeuren. Dat is ook wat we vaststellen in de betere uitgaven met gregoriaans die her en der het licht zien. Die vallen uiteen in drie categorieën: gehypte commerciële releases, liturgie van abdijen en experimenteel werk. Met *Les grands offertoires Grégoriens* lijkt het wel alsof je met een tijds-capsule naar de vroege middeleeuwen reist. Er werd dan ook gedegen musicologisch onderzoek verricht naar de liturgische gezangen uit de vroege tijd van het gregoriaans. We vergeten al te vaak dat wat we thans bestempelen als gregoriaans, reeds een samenvloeiing was van meerdere stromingen. Meer nog, dat het gregoriaans uit talrijke en soms zeer verscheiden repertoire (en niet louter uit kerk-

muziek) is voortgekomen. Op latere tijdstippen in de geschiedenis werden de scherpste kantjes van die muzikale 'edelstenen' weg gepolijst door menige hervorming en revisie, niet in het minst door die van Solesmes. De kerkzang was aanvankelijk veel meer regionaal, veel pittiger ook, met joodse, byzantijnse, mozarabische en Gallische invloeden. Damien Poisblaud zingt met zijn Chantres du Thoronet elke zondag de liturgie in de voormalige cisterciënzerabdij van Le Thoronet, in de buurt van Draguignan in het departement Var. Die trouwheid van de zangers met elkaar en met de muziek spreekt uit elke noot. Bovendien legt de groep zich toe op een uitvoering die zo dicht mogelijk de historische realiteit benadert. De leden kijken ook naar de architectuur van de abdijkerk en wat die eertijds bood aan akoestische mogelijkheden. Het resultaat is een hoogst verfrissende kijk op deze oude kerkmuziek met bijzondere aandacht voor de ornamenten en de techniek van de fauxbourdon. Moeilijke woorden, die eigenlijk alleen aangeven dat Poisblaud en zijn uitstekende zangers monotonie in alle toonaarden willen vermijden. Dat doen ze in de praktijk ook, want de cd blinkt uit door zijn levendige kleurenrijkdom, door de verrassende contrasten en door de ongemene grote vrijheid van expressie. (JC)

Les grands offertoires Grégoriens, reeks *Aux sources du chant sacré*, door Damien Poisblaud en Les Chantres du Thoronet, Psalmus (distributie Coda), PSAL 010, 22 euro.

DVD

Naar de Proms
The Sixteen

Harry Christophers en The Sixteen hebben in dertig jaar een gigantisch aantal opnames achter de rug. Coro, het muzieklabel waar ze de jongste jaren voor werkten, bundelde onlangs hun beste Händelopnames in een mooie box met niet minder dan twaalf cd's. Vrijwel gelijktijdig kwam ook de interessante dvd op de markt met de BBC-Promsuitvoering van 2009. Uiteraard kennen we bij ons ook de Proms in de versie van het Sportpaleis Antwerpen. Een heerlijke gelegenheid waarin de klassieke muziek dichterbij dan gewoonlijk bij de mensen wordt gebracht. Maar de 'moeder van alle Proms' blijft uiteindelijk toch altijd nog de Londense reeks avondconcerten in de Royal Albert Hall. Ze doen het daar al sinds augustus 1895 en houden vast aan hun oorspronkelijke doelstelling om zo-

veel mogelijk mensen te bereiken met mooie klassieke muziek. Daarom heet het juist *Proms*: de sfeer is er veel minder vormelijk dan in een 'regulier' klassiek concert. Kleinschalig is die promenade echter nooit, het is altijd met symfonisch orkest. De *Proms* maakten dirigenten en orkesten echt beroemd. De concertreeks is intussen toegenomen tot een zeventigtal optredens per jaar.

In 2009 stond een Händelviering op het programma en voor die uitvoering werd dirigent Harry Christophers aangezocht. Uiteraard bracht die zijn befaamde ensemble en koor mee, maar ook de gevierde sopraan Carolyn Sampson, die tekent voor de solistische delen en onder meer een prachtig *Salve Regina* ten gehore brengt. En met de fijnzinnige orgelbeleiding van Alastair Ross kon het programma echt afgeborsteld op de kaart worden gezet. Een programma trouwens om op verliefd te raken: meerdere *Coronation Anthems* - waaronder *Zadok the Priest* en *The King Shall Rejoice* - worden gekoppeld aan echte Händelfavorieten. Halfweg de dvd werd een interessant gesprek met de dirigent ingelast en ook het bonusdeel is uitstekend van kwaliteit. (JC)

A Händel celebration, door Harry Christophers & The Sixteen, met Carolyn Sampson (sopraan) en Alastair Ross (orgel), CORO (distributie codex), CORDVD4 - COR16083, 23,80 euro.

BOEK ROMAN

De Camino als trend
Monica Vanleke

Hoeveel boeken zouden er de voorbije jaren verschenen zijn over pelgrimeren naar Santiago de Compostela? Tientallen? De onlangs verschenen roman *Pelgrimstocht op hoge hakken* van Monica Vanleke is echter een geval apart. Vanleke werkte aanvankelijk in een schoenenwinkel en nam en-

kele jaren geleden deel aan een televisieprogramma waarbij de kandidaten een hotel uit de grond moesten stampen. Ze stapte zelf naar Compostela, met als doel er een boek over te schrijven. Het resultaat past onder de noemer *chicklit*, luchtige lectuur voor jonge vrouwen. Het vrouwelijke hoofdpersonage in dergelijke romans vindt doorgaans een aantal problemen op haar weg. Door die te overwinnen, krijgt haar leven een nieuwe zin of een nieuwe richting.

In *Pelgrimstocht op hoge hakken* beslist het werkloze, shop-verslaafde hoofdpersonage Fanny dat een tocht naar Compostela haar op de juiste weg zal zetten. Een religieuze motivatie heeft ze volstrekt niet. Ze vertrekt met een beautycase en twee handtassen en beëindigt haar *camino* uiteindelijk op bergschoenen, met een trekkersrugzak én met een duidelijk beeld over haar toekomst.

Het boek is niet slecht geschreven en het geeft een aparte visie op

Santiago, de pelgrims en religie in het algemeen.

Uit de blogs van Vanleke leer je echter dat heel wat van de verhalenlijnen een haast letterlijke weergave zijn van haar eigen avonturen. Het was moediger geweest als zij, zelf ook een modebewuste jonge vrouw, onverbloemd haar caminoverhaal had neergeschreven. Het net iets te vlakke en weinig geloofwaardige personage Fanny levert immers een pelgrimstocht op zonder diepgang. Of was dat net de bedoeling? (JVH)

Monica Vanleke, *Pelgrimstocht op hoge hakken. Feelgoodroman over de innerlijke reis van een vrouw die het uiterlijke verafgoodt*, Manteau, Antwerpen, 2011, 320 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 223 2665 7.

BOEK ACTUALITEIT

Vrijwilligers
Lieve Wouters & Jozefien Van Huffel

Als we niet konden rekenen op *Kerk & leven* er niet zijn. Inzet van vrijwilligers is niet vanzelfsprekend en mag dat ook nooit worden. In dit boek, samengesteld door Lieve Wouters en Jozefien Van Huffel, redacteurs van *Kerk & leven* (lees de *Klapstoel* op bladzijde 9), maakt u kennis met meerdere facetten van vrijwilligerswerk

in kerkverband. Wouters en Van Huffel vatten enkele studies samen over wie die vrijwilliger vandaag is en wat hij of zij graag doet. Bent u zelf vrijwilliger, dan kunt u meteen zelf toetsen welk vrijwilligerstype het best bij u past.

Naast de types van en motieven voor vrijwilligers leest u ook concrete getuigenissen van mensen uit de Kerk die dankzij vrijwilligers meer leven vinden in hun parochie, federatie of vereniging. „Geloven in de bereidheid van mensen blijft een wezenlijk uitgangspunt”, stelt Chris Van Hoof van KVLV, vrouwen met vaart. Inderdaad, er is bereidheid bij 123.431 – althans volgens een studie – Vlamingen om zich vrijwillig in te zetten voor de Kerk.

Dat het werk van een vrijwilliger dient te worden gewaardeerd, staat buiten kijf. Meer nog, zo stelt Jan Lagae, verantwoordelijk voor elf parochies in Vlaams-Brabant, het vrijwilligerswerk moet worden geëvalueerd als een volwaar-

dige baan. Bij elke vrijwilligerstaak hoort een juiste omschrijving en op tijd en stond een evaluatiegesprek: „Mensen waarderen houdt ook in: vrijwilligers voluit erkennen door hun een onvervangbare plaats te geven in het kerkelijke leven van vandaag”, benadrukt Lagae.

Dit boek is ook doorspekt met *Schatten van doeners*, de verhalen die onze redactie in de loop van dit Europese Jaar van het Vrijwilligerswerk mocht ontvangen van lezers en medewerkers. Bedankt alvast aan alle *Schatten van doeners* om samen Kerk te vormen in Vlaanderen. (TH)

Lieve Wouters & Jozefien Van Huffel (red.), *De daad bij het Woord. Vrijwilligerswerk in beweging en uitdagingen voor de Kerk*, Halewijn, Antwerpen, 2011, 72 blz., 15 euro, ISBN 978 90 8528 204 4.

BOEK GESCHIEDENIS

Koninklijk fotoalbum
Olivier Defrance & Christophe Vachaud

De titel van dit knap vormgegeven werk, *Het koninklijk familiealbum*, is enigszins misleidend. De verzamelde foto's komen niet uit één album, maar werden samengesteld uit archieven en openbare collecties. Soms waren de foto's bedoeld als een intiem beeld van de koninklijke familie voor eigen gebruik, soms dienden ze de nationale propaganda. Niet zelden tonen de foto's de afgebeelde personen zoals ze waren, bijvoorbeeld de graaf van Vlaanderen, de vader van Albert I, die bij een picknick in Orval een sigaar zit te roken.

Je moet niet per se koningsgezind zijn of een fervent *royalty watcher* om onder de indruk te komen van dit boek. Het beeldmateriaal geeft immers een bijzonder overzicht van de Belgische geschiedenis van 1830 tot 1960. Ook over de Europese geschiedenis leren we, want de Saksen-Coburgs waren verwant aan zowat alle Europese vorstenhuizen. Een voorbeeld is de foto van Albert I, in 1913 op wandel in de duinen van Raversijde met aartshertog Franz Ferdinand, die enkele maanden nadien in Sarajevo werd doodgeschoten.

De oudste foto, een daguerreotype, dateert van 1842 (de fotografie werd pas in 1837 uitgevonden) en toont de piepjonge graaf van Vlaanderen, later de vader van Albert I. Heel indrukwekkend zijn de portretten van Leopold I, stevast met een zwarte pruik om zijn kaalheid te verbergen. Zelfs op zijn sterfbed droeg de eerste vorst der Belgen deze pruik.

Opmerkelijk is de grote artistieke kwaliteit van het fotowerk. Befaamde fotografen als Nadar, Ghémar en Marchand kwamen in Laken hun werk doen. Maar ook koningin Elisabeth, zelf een artistieke duizendpoot, bleek een steengoede fotografe.

Vroeger werden foto's vaak bijgewerkt (al bestond Adobe Photoshop nog niet) of ingekleurd. Bij een aantal afgedrukte beelden gebeurde dat niet, waardoor ze een ander beeld van de vorsten geven. Het gerimpelde gelaat van de veenzaamde Leopold I is huiveringwekkend, de sproeten van koningin Astrid tonen dan weer het echte beeld van de jonggestorven moeder van de huidige koning der Belgen. Opmerkelijk ten slotte hoe herkenbaar bepaalde familietrekken wel zijn. Huidig kroonprins Filip lijkt heel sterk op zijn overgrootvader, de broer van Leopold II. En herkennen we in de jeugdige Astrid niet... Delp-hine Boël? (EDS)

Olivier Defrance & Christophe Vachaud, *Het koninklijke familiealbum. Van Leopold I tot Boudewijn*, Lannoo, Tiel, 2011, 192 blz., 29,99 euro, ISBN 978 90 2093 268 3.